

Asia: VN/11304/2024-VM-28

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi vuoden 2026 tuloveroasteikosta ja tuloverolain muuttamisesta sekä eräiksi muiksi verolaeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Greenpeace Nordenin lausunto hallituksen luonnokseen esitykseksi eduskunnalle laeiksi vuoden 2026 tuloveroasteikosta sekä tuloverolain ja verotusmenettelystä annetun lain muuttamisesta

Greenpeace Norden on kiitollinen mahdollisuudesta lausua luonnokseen hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi vuoden 2026 tuloveroasteikosta sekä tuloverolain ja verotusmenettelystä annetun lain muuttamisesta. Greenpeace Norden keskittyy lausunnossaan tuloverolain lahjoitusvähennykseen ja sen mahdollisiin vaikutuksiin järjestöjen välisessä kilpailussa ja lahjoittajien käyttäytymisessä.

Esityksen mukainen laajennus lahjoitusvähennykseen on askel kohti uudenlaista, vahvempaa suomalaista lahjoittamiskulttuuria. Uudistus lisäisi toteutuessaan järjestöjen mahdollisuuksia hankkia lisää yksityistä rahoitusta. Ehdotetut muutokset ovat oikeansuuntaisia, mikäli niiden käytännön toimeenpano suunnitellaan ja toteutetaan aidosti järjestökenttää osallistavalla ja kuuntelevalla tavalla.

Lahjoitusvähennyksen laajentaminen on linjassa hallitusohjelmassa esitetyn Kansalaisjärjestöstrategian [1] kanssa, jossa yhdeksi keskeiseksi tavoitteeksi on asetettu kansalaisjärjestöjen varainhankinnan edellytysten kehittäminen. Yksityisrahoituksen kasvattaminen ja kiinnostavuuden lisääminen on järjestöille erityisen ajankohtaista nyt, kun hallituskauden aikana järjestökenttään on kohdistunut merkittäviä julkisen rahoituksen leikkauksia ja ihmisten taloudelliset edellytykset lahjoittamiselle ovat yleisen taloustilanteen vuoksi heikenneet.

Vaikka verovähennyskelpoisten lahjoitusten saajajoukon laajentaminen on toivottu uudistus, antaa ympäristö- ja eläinoikeusjärjestöjen jättäminen vähennyskelpoisuuden ulkopuolelle ilmaston ääri-ilmiöiden lisääntyessä ja ekologisten ympäristöjen tuhoutuessa [2] väärän viestin suomalaisille lahjoittajille.

Saajajoukon rajausta ei ole esitysluonnoksessa selitetty muutoin kuin taloudellisesta näkökulmasta. Saajajoukon rajaaminen ilman selkeitä perusteita heikentäisi järjestöjen keskinäistä kilpailukykyä ja ohjaisi toimintasisältöjä verotuksellisin kannustimin. Tämä olisi uhka paitsi järjestöjen omaehtoisuudelle, mutta myös ja lahjoittajan valinnanvapaudelle.

Esityksessä todetaankin: ”Lahjoitusvähennyksen laajentaminen vain tietyille sektoreille lisää todennäköisesti lahjoituksia näille tahoille, ja voi myös vähentää muiden järjestöjen saamia lahjoituksia nykytasosta.” Greenpeace Norden näkee, että tätä lopputulemaa voitaisiin pitää hyvin todennäköisenä.

Greenpeace Norden pitää oikean suuntaisena, että lahjoitusvähennysoikeutta laajennetaan koskemaan luonnollisia henkilöitä ja kuolinpesiä, mutta lahjoitusvähennysten enimmäismäärien eriarvoisuus on kysymys, jota ei mielestämme voi ohittaa. Yksityishenkilöt voivat tehdä verovähennyskelpoisia lahjoituksia jopa 50 000 euroon asti yliopistoille, mutta järjestöille raja olisi vain 5 000 euroa. Tätä rajausta olisi syytä arvioida uudelleen.

Uudistus tulisi tässä muodossaan myös todennäköisesti lisäämään hallinnollista taakkaa, jos Poliisihallituksen ja veroviraston raportointivaatimuksien ja aikataulujen yhtenäistämistä ei arvioida kunnolla. Järjestöillä tulisi lisäksi antaa säilyttää mahdollisuus valintaan, mitä tulee yhteisölahjoitusten verovähentämistä koskevan listan, ja luonnollisten henkilöiden lahjoitusten listauksen osalta. Esimerkiksi Greenpeace Norden ei sääntöjensä mukaan ota lainkaan vastaan yhteisöiltä tulevia lahjoituksia, ja yhteisövähennysten listalla näkyminen voisi lähettää väärän signaalin.

On hienoa, että muutos ottaa huomioon, että luonnollisen henkilön tai kuolinpesän ei tarvitsisi itse vaatia vähennystä, vaan se hoituisi automaattisesti. Positiivista on myös se, että lahjoitusvähennys ehdotetaan muutettavaksi verosta tehtäväksi vähennykseksi, mikä mahdollistaisi vähennyksen pääomatuloja ainoastaan saaville.

Greenpeace Norden näkee kuitenkin ongelmallisena, että lahjoittajat voisivat edelleen suunnata vähennyskelpoisia lahjoituksia vain tietyille vähennysoikeuden piirissä oleville yhdistyksille ja säätiöille. Lahjoitusten tarve on suuri myös muilla sektoreilla, kuten esimerkiksi eläin- ja ympäristöjärjestöjen parissa. Ilmastokriisi ja eläimistön luonnollisten elinympäristöjen kiihtyvä tuhoutuminen [2] vaativat pikaisia toimia ja lahjoittajien huomiota.

Greenpeace Norden pitää tärkeänä, että lahjoitusten verovähennysoikeutta kehitetään osana laajempaa kokonaisuutta, tukien kansalaisyhteiskunnan monimuotoisuutta ja kilpailukykyä sekä lahjoittajien valinnanvapautta. Lisäksi uudistusten täytyy olla taloudellisesti ja hallinnollisesti järjestöille toteuttamiskelpoisia.

Lähteet:

[1]<https://valtioneuvosto.fi/hallitukset/hallitusohjelma#/>

[2]<https://luontopaneeli.fi/wp-content/uploads/2025/04/suomen-luontopaneelin-julkaisuja-1-2025-loppukiri-vuoden-2030-luontotavoitteiden-saavuttamiseksi.pdf>

Sini Santasalo

Varainhankinnan johtaja, Greenpeace Norden Suomi